

Ortaokullardaki Fiziki Koşullara İlişkin Veli Görüş ve Beklentilerinin İncelenmesi¹

Examination of Expectations and Opinions of Parents Regarding Physical Conditions at Secondary Schools

Yakup AYAYDIN², Ahmet KATILMIŞ³

Öz: Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak velilerin okulların fiziki koşullarına ilişkin görüş ve beklentilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların seçiminde amaçlı örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya 8 kadın ve 2 erkek olmak üzere toplam 10 veli katılmıştır. Araştırmada veri toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmelerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda veliler okullarda spor salonunun olmamasını, bahçe ve konferans salonlarının yetersiz olmasını eksiklik olarak vurgulamıştır. Veliler okul idaresinin eksikler ile ilgili çalışmalar yaptığını fakat olumlu bir netice elde edemediklerini belirtmiştir. Bazı veliler okullarının yeterince güvenli olmadığını, okullarda güvenlik görevlisi, kamera sistemi olmasını ve giriş-çıkışların kontrol altına alınması gerektiğini belirtmiştir. Veliler okulların yeterince temiz olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca velilerin çoğu, çok büyük okulu istemediklerini, sınıflarında materyal eksikliklerinin olduğunu, sınıflardaki öğrenci sayısının 20 ile 30 arasında olması gerektiğini, tam gün eğitim istediklerini, okul kantinlerinin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşıladığını fakat birçok eksikliği olduğunu belirtmiştir.

Anahtar kelimeler: Eğitim, Okul, Veli

Abstract: In this research it was aimed to obtain expectations and opinions of parents regarding physical conditions by using qualitative research method. In choosing of participants easy accessible sample method was used in the purposeful sampling methods. Total of 10 parents involving 2 men and 8 women participated to the research. In order to collect data semi structured interview form developed by researcher. Descriptive analysis was used in analysis of datas. As a result of analysis of datas the parents expressed closeness of schools as desirable side whereas they expressed physical insufficiencies as undesirable side. The parents expressed the absence of gym and inadequate play grounds and conference halls as insufficiency. Parents expressed that school management has made some studies about insufficiencies but they did not obtain any positive results. Some parents expressed that some schools are not secure enough so there should be security guard, camera systems and entrances should be taken under control. They also expressed that the schools are not clean enough. In addition, most of them expressed that they do not want big school, there are material shortage in classes, the number of students should be between 20 and 30, they want full-time education and school canteens compensate demands of students however there are many insufficiencies.

Key words: Education, School, Parent

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The schools that have important place in life of a person, are undoubtedly one of the most important factors of education. The environment of schools, their facilities, education programmers, student profile, parents, educational staff and physical conditions are important characteristics. These characteristics

¹ Bu makale, 13-15 Ekim 2016 tarihinde Rize’de gerçekleştirilen VI. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

² Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, e-posta: yakupts61@hotmail.com

³ Dr. Öğr. Üys. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, e-posta: akatilmis@marmara.edu.tr

Cite this article as:

Ayaydın, Y., & Katılmış, A. (2018). Ortaokullardaki Fiziki Koşullara İlişkin Veli Görüş ve Beklentilerinin İncelenmesi. Trakya Eğitim Dergisi, 8(4), 790-807.

affect the quality of education directly or indirectly. The sufficiency of physical conditions of school will affect the other characteristics. Yet although all characteristics of school are sufficient, it is not possible to provide an effective education without a sufficient physical condition. In recent years in our country although there had been made many innovations regarding physical conditions of schools, we can say that there are some problems regarding physical conditions of schools when we take the results of studies into consideration. The opinions of parents forming the important side of education about physical conditions of schools, are important in terms of developing physical conditions and completing shortages. In this direction the aim of research is to obtain expectations and opinions of parents regarding physical conditions of schools.

Method

In the research qualitative research method was used. The participants were chosen from the parents of students educating in different secondary school types. In choosing of participants easy accessible sample method was used in the purposeful sampling methods. In addition to this, subjects such as different school types, part time or full time schooling and revealing of parents with school were taken into consideration. Due to some reasons generating from school and student the genders of parents were not balances and as a result total of 10 parents involving 2 men and 8 women participated to the research. The participants and schools were given nicknames to protect the identities of participants. Nicknames between Participant 1-Participant 8 were given to women participants, nicknames between Participant 8-Participant 10 were given to men participants. As data collection tool semi structured interview form was used. Specialists' opinions were taken as interview questions were developed. The interviews were done in conditions where participants express themselves freely. The results obtained from interviews were analyzed by descriptive analysis technique. The datas obtained from research were presented according to the themes formed basing on research questions. The datas were described systematically and clearly. Later some results were obtained by interpreting those descriptions. In the research direct quotations were given place to reflect the opinions of people.

Findings and Results

According to the results of research most of the parents expressed that the canteen in their schools compensate their demands and they do not encounter any problem. Half of the parents said canteens the canteens in their schools are not clean enough. Some of them expressed that the products are expensive and of poor quality. The expectations of parents regarding canteens were obtained as they should be in the school, there should be places to sit, they should be large, spacious and clean and there should be nutritive food. These results show similarity with the researches of Çalikoğlu (2012), Akınay (2006). Bell & Swinburn, (2004), Drummond, (2008), Drummond, & Sheppard, (2011)

According to research results it was obtained that parents have seen many insufficiencies in their schools. The parents mostly emphasized insufficiencies such as absence of gym, inadequate playground and conference hall, absence of changing rooms and material. They also expressed that school management try to compensate insufficiencies but facilities are not sufficient. These results show similarity with the researches of Özdemir and Akkaya (2013), MacAulay, (1990); Johnson, (1990), Edwards, (1991), Lackney, (1994;1999); Walker et al (1995) Earthman, (2000), Lyons, (2001), Schneider, (2002), Picus et al (2005), Higgins et al (2005), Uline & Tschannen-Moran, (2008), Roberts, (2009), Lippman, (2010), Neilson & Zimmerman, (2011), Hopland, (2012; 2013).

According to research results, the parents expressed that there should be enough materials, smart boards should be used in classes, the students should have a cupboard and they should sit alone. They said the desks in their classes are old, noticeboards, hangers and bookcases are insufficient. They also mentioned that the number of students should not be more than 30, it should be between 20 and 30. Parents emphasized that crowded classes affect student negatively, complicate to provide discipline and decrease the quality of lesson. These results show similarity with the studies of Mamak (2012), Helvacı and Aydoğan (2011), Barker & Gump, (1964), Glass et al., (1982), Bourke, (1986), Achilles, (1992), Miner, (1992), Ehrenberg et al (2001), Schneider, (2002).

According to research results it was obtained that most of the parents think that the schools are insecure whereas only one parent think it is secure. The parents find it necessary to provide security that the schools should have security guard, camera systems and entrances should be taken under control. These results show similarity with the studies of Şahan (2011) and Çalikoğlu (2012), Prothrow-Stith&

Quaday, (1995), Harris, (1995), Baker, (1996), Kimweli & Anderman (1997), Gronna & Chin-Chance, (1999), Bowen, & Bowen, (1999), Milam et al (2010), Wright, (2014), Duszka. (2015).

According to research results it was obtained that most of the parents think that the schools are not clean enough and they are cleaned within the bounds of possibilities. In addition to this there are parents thinking the school is clean. Parents especially emphasized that students should be educated about this subject and cleaning should be taken care of more. These results show similarity with the research of Bakioğlu and Bahçeli (2010).

According to research results parents stated that classes are not crowded, the number of students are less and there should be moderate-sized schools. They also said there should be full time schooling however classes should not be crowded. They said part time schooling have some difficulties such as students should wake up too early, they should leave school too late, the first lesson is unproductive, there is no time for resting of students, students are not able to come back home alone. These results show similarity with the researches of Öğülmüş and Özdemir (1995), Paliç and Keleş (2011), Yaman (2006), Esen (2009), Barker & Gump, (1964), Glass et al., (1982), Bourke, (1986), Achilles, (1992), Miner, (1992) Ehrenberg et al (2001), Schneider, (2002).

Our study shows that schools have many insufficiencies in terms of physical sides. In order to increase quality in education and reach effective results, physical conditions of schools should be developed. Ministry of National Education can amend physical conditions of old schools as well as should provide to build new schools with necessary physical conditions.

1. GİRİŞ

Günümüzde bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeler toplumun tüm alanlarını etki aldığı gibi eğitimi de etkisi altına almıştır. Bu durum eğitimden dolayısıyla okullardan beklentilerin farklılaşmasına neden olmaktadır. 21. yüzyıla kadar okulların en önemli işlevlerin başında iyi vatandaş yetiştirmek, kültürel değerleri yeni kuşaklara aktarmak gelmektedir. Günümüzde bu işlevler farklılaşarak okullardan demokratik değerleri benimseyen, bilgiyi üreten, yapılandıran, sorgulayan bireyler yetiştirmeleri beklenmektedir. Eğitimin bu işlevleri yerine getirmesi için eğitim anlayışında meydana gelen değişikliğe uygun olarak okullarda da değişime yani daha etkili okullara ihtiyaç vardır (Özkan ve Arslantaş 2013). Okulların etkili bir okul olmasını sağlayan birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerin başında okulların temel öğeleri gelmektedir. Erden (1998) okulların beş temel öğesini eğitim programları, öğrenci öğretmen, yönetici, bina ve araç-gereçler olarak belirtmiştir. Bu öğelerin her biri birbirine bağlı ve etkileşim içerisinde. Bu yüzden etkili bir okul bir bütün olarak düşünülmelidir. Lezotte (1991) etkili okulun açık bir görev, yüksek başarı beklentisi, öğretimsel liderlik, görev, zaman ve öğrenme fırsatı, güvenli ve düzenli bir çevre, pozitif okul-aile ilişkisi, öğrenci gelişiminin sıklıkla izlenmesi gibi niteliklere sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Eğitim sisteminin yeterli düzeyde verimli olması okulların etkili olmasına bağlıdır. Okulların verimli olmasını etkileyen personel, eğitim süresi, eğitim ortamlarının fiziki şartları, öğretim şekli, finansman, eğitimde uygulanan modellerin uygun bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu koşullar en uygun bir şekilde düzenlendiğinde de etkili okullar ortaya çıkacaktır (Esen, 2009). Etkili okulları diğer okullardan ayıran birçok faktör bulunmakla birlikte etkili okulların en temel etkililik boyutu etkili bir eğitim-öğretim sürecine ve ortamına sahip olmasıdır. Çünkü öğrenciye kazandırılmak istenen bilgi, beceri ve davranışlar belli bir plan çerçevesinde eğitim-öğretim sürecinde ve ortamında gerçekleştirilir (Baştepe, 2009). Eğitim ortamı diğer tüm faktörleri etkilemekle birlikte eğitim ortamının fiziki şartlarının yeterli olması etkili bir okul olacağı anlamına gelmemektedir. Ancak bir okulun etkili olabilmesi için yeterli fiziki koşullara sahip olması önemli bir etkidir. Zira okulun fiziki koşulları öğrenciler ve okulla ilgili diğer etmenler üzerinde çeşitli etkilere sahiptir. Bu yüzden etkili bir eğitim-öğretim gerçekleştirmek için uygun ve güvenli bir eğitim-öğretim ortamının oluşturulması gerekmektedir (Eroğul, 2010). Çünkü öğrenciler okulu öncelikle binasıyla ve eğitim ortamının fiziksel özellikleriyle benimser. Bu yüzden okullar öğrencilerin ihtiyaçlarını en kolay şekilde sağlayacak biçimde düzenlenmelidir (Erden, 1998).

Okul binasının fiziki özellikleri birçok yönden ele alınmalıdır. Okulun fiziki koşullarının içerisinde binanın büyüklüğü, donanımı, aydınlatması, havalandırması, gürültüden korunması, ders araç ve gereçleri, spor ve sanatsal faaliyet alanları, kantin vb. özellikleri girmektedir. Okulun bu özelliklerinin iyi olması fiziki koşullarının sağlandığı anlamına gelmektedir. Bu durum ise eğitimin daha etkili ve verimli olmasını sağlayacaktır. (Ünal ve Ada, 2004). Okulların fiziki koşullarının iyi olmasından kasıt okulların belli standartlarda yapılması anlamına gelmemektedir. Fiziki koşullar öğrencilerin profiline, yaşına,

okulun türüne, okulun bulunduğu bölgenin şartlarına (sıcaklık, yağış vb.) göre düzenlenmelidir. Uygun fiziki koşullar sağlandığında eğitim-öğretimin etkili ve verimli olması için ön koşullardan biri tamamlanmış olacaktır. Zira fiziki koşullar tek başına hiçbir zaman eğitim-öğretimin etkili olmasını sağlayamayacak olsa da etkili bir eğitim-öğretimin yapılabilmesi için fiziki koşulların yeterli olması önemli bir gerekliliktir. Çünkü okulların fiziki koşullarının yetersiz olması eğitim-öğretim yöntemlerinin verimli bir şekilde uygulanamaması, öğrencilerin temel ihtiyaçlarını uygun bir şekilde sağlayamaması, disiplin sorunları, öğrencilerin ve personelin motivasyonunun düşüklüğü, öğrencilerin başarısızlığı gibi birçok olumsuzluğa neden olmaktadır.

Okulların fiziki şartlarının yeterliliğine ve fiziki şartlarının eğitim-öğretime etkilerine yönelik yurt dışında ve ülkemizde birçok çalışma yapılmıştır. Yurt dışında yapılan araştırmalarda okulların fiziksel koşullarının yeterli olmasının öğrencilerin başarılarında, motivasyonlarında, davranış ve tutumlarında olumlu yönde etkili olduğu tespit edilmiştir. (MacAulay, 1990; Johnson, 1990; Edwards, 1991; Lackney, 1994; 1999; Walker et al. 1995; Earthman 2000; Lyons, 2001; Schneider, 2002; Picus et al. 2005; Higgins et al 2005; Uline & Tschannen-Moran, 2008; Roberts 2009; Lippman, 2010; Neilson & Zimmerman, 2011; Hopland, 2012; 2013). Bazı araştırmalarda okulların fiziksel koşullarının yeterli olmasının öğrencilerin başarılarının yanında öğretmenlerin tutumlarına-motivasyonlarına ve etkin öğrenme ortamına olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir. (Lowe 1990; Stewart & Evans, 1997; Savage, 1999; Maxwell 2000; Schneider 2003; Earthman & Lemasters, 2009). Bazı araştırmalarda ise okul ve sınıf büyüklüğünün öğrenci başarısı, tutum ve davranışları üzerinde etkisinin olduğunu öğrencilerin kalabalık sınıf ortamlarında öğrenmelerinin güçleştiği, disiplin sorunlarının arttığı, öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarına dikkat etme durumunun azaldığı tespit edilmiştir. (Barker & Gump, 1964; Glass et al. 1982; Bourke, 1986; Achilles, 1992; Miner 1992; Ehrenberg et al. 2001; Schneider, 2002). Bir kısım araştırmalarda ise güvenli okul ortamının öğrencilerin öğrenmelerini ve davranışlarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. (Prothrow-Stith & Quaday, 1995; Harris, 1995; Baker, 1996; Kimweli & Anderman 1997; Gronna & Chin-Chance, 1999; Bowen & Bowen, 1999; Milam et al. 2010; Wright, 2014; Duszka. 2015). Okul kantinleri ile ilgili yapılan araştırmalarda ise kantinlerin okulun ayrılmaz bir parçası olduğu, bununla birlikte öğrencilerin sağlıklı beslenme ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlemeleri gerektiği tespit edilmiştir. (Bell & Swinburn, 2004; Drummond, 2008; Drummond, & Sheppard, 2011).

Ülkemizde yapılan araştırmalarda Mamak (2012) okulların yarısından fazlasında spor salonu bulunmadığı, spor salonlarının olmaması, sınıfların kalabalık olması ve spor araç-gereçlerinin yetersiz olması nedeniyle spor faaliyetlerinin amaçlarına ulaşamadığını tespit etmiştir. Özdemir ve Akkaya (2013) yaptığı araştırmada öğretmen ve öğrenciler okulun daha iyi fiziki koşullara sahip olmasını, spor salonu gibi sosyal aktivitelere müsait yerlerin olması gerektiğini vurgulamıştır. Helvacı ve Aydoğan (2011) yaptığı araştırmada etkili okullarda eğitim öğretimin bir bütün halinde yürütülerek, sosyal-kültürel-sportif alanlarda başarılı olması, öğretimde teknoloji kullanılmasını belirtmiştir. Öğülmüş ve Özdemir (1995) yaptığı araştırmada okul büyüklüğünün öğrencilerin deneyimlerini ve gelişimlerini etkileyen bir faktör olduğu, küçük okuldaki öğrencilerin daha fazla ders dışı etkinliğe katıldığı, davranış alanlarında elde ettiği doyumu daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Paliç ve Keleş (2011) yaptığı araştırmada etkili sınıf yönetimi için sınıf mevcutlarının azaltılması gerektiğini ve kalabalık sınıflarda sınıf hâkimiyetini sağlamanın zorlaştığını ifade etmiştir. Çalikoğlu (2012) araştırmada öğrenciler okul güvenliğinin, okuldaki bireylerin sağlık, temizlik, beslenme sorunları, psikolojik ve toplumsal güvenlikleri ve okulların fiziksel ortam ve fiziksel çevrelerindeki güvenlik ile doğrudan ilişkili tespit edilmiştir. Yaman (2006) yaptığı araştırmada öğrenci sayısının fazlalığının öğrencilerin teneffüslerde dinlenme ve dolaşma imkânlarını sınırladığı, spor, müzik gibi etkinliklerden yeterince yararlanmalarını engellediği tespit edilmiştir. Esen (2009) yaptığı araştırmada öğrenci sayısının fazla olmasının eğitim-öğretimin verimliliğini doğrudan etkilediğini, fiziki yapı ve donanım yetersizliklerinin ortaya çıkmasına neden olduğu tespit edilmiştir. Akınay (2006) yaptığı araştırmada veliler çocuklarının kantinden yiyecek/içecek tükettiklerini fakat kantinde satılan ürünlerin sağlıklı olmadığını, fiyatlarını uygun olmadığını, ambalajsız satılan (poğaç ve simit gibi) ürünler öğrencilere, uygun şartlarda sunulmadığını ifade etmişlerdir. Şahan'ın (2011) yaptığı araştırmada veliler okulun sosyal etkinliklerde başarılı olmasını, okulun güvenli bir yer olması için gereken tedbirleri alınmasını beklemektedir. Bakioğlu ve Bahçeli (2010) araştırmada veliler eğitimin sportif etkinliklerle desteklenmesini, sınıf mevcudunun azaltılmasını, tek bir öğrencinin bile gözden çıkarılmaması gerektiğini düşünmektedir. Türkiye'de son yıllarda okulların fiziki koşulları ile ilgili birçok yenilik yapılmasına rağmen zikredilen mezkûr çalışmaların sonuçları incelendiğinde okulların fiziki koşullarına ilişkin bazı problemlerin devam ettiğini ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte ilgili literatürde okulların fizikî koşullarını öğrenci velilerinin nazarından ele alan araştırma sayısı

sınırlıdır. Bu doğrultuda araştırmamız okulların fiziksel koşullarına ilişkin veli görüşlerini ele alması açısından önemlidir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin önemli öğelerinden birini oluşturan velilerinin okulların fizikî koşullarına ilişkin görüşleri oldukça önemlidir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, velilerin okulların fizikî koşullarına ilişkin görüş ve beklentilerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda verilen sorulara cevap aranmıştır:

Araştırmanın katılımcıları olan velilerin;

1. Okulların kantinlerine yönelik görüş ve beklentileri nelerdir?
2. Okulların fizikî yönlerine ilişkin eksik gördüğü yönler nelerdir?
3. Okulların sınıf düzenine, öğrenci sayısına ve kalabalık sınıflara ilişkin görüş ve beklentileri nelerdir?
4. Okulların güvenliğine ve temizliğine ilişkin görüş ve beklentileri nelerdir?
5. Okulların büyüklüğüne ilişkin görüş ve beklentileri nelerdir?
6. Okullardaki tam gün ve ikili eğitime ilişkin görüş ve beklentileri nasıldır?

2. YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden Fenomonolojik/Olgubilim araştırma deseni kullanılmıştır. “*Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır*” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s:78). Bu bağlamda araştırma velilerin okulların fizikî koşullarına ilişkin sorunlarına yönelik farkında oldukları fakat derinlemesine bir anlayışa sahip olmadıkları görüşlerinin tespit edilmesini amaçlamıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmada, katılımcılar farklı ortaokul türlerinde öğrenim gören öğrenci velilerinden seçilmiştir. Katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabılır örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bununla birlikte farklı okul türleri, okulun ikili ya da tam eğitim yapma durumu, velilerin okulla ilgili olma durumu dikkate alınmıştır. Okuldan, velilerden ve öğrenciden kaynaklanan bir takım nedenlerle velilerin cinsiyetleri dengelenememiş 8 kadın ve 2 erkek olmak üzere toplam 10 veli araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcıların kimliklerini korumak için kendilerine ve okullara rumuzlar verilmiştir. 1- 8 arası rumuzlar kadın katılımcılara, 8- 10 arası rumuzlar ise erkek katılımcılara verilmiştir. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcılar	Cinsiyet	Eğitim düzeyi	Okulun Türü	Okulun Eğitim Durumu
Katılımcı 1	Kadın	Lisans	A Ortaokulu	İkili eğitim
Katılımcı 2	Kadın	Lise	A Ortaokulu	İkili eğitim
Katılımcı 3	Kadın	Lise	A Ortaokulu	İkili eğitim
Katılımcı 4	Kadın	Ortaokul	A Ortaokulu	İkili eğitim
Katılımcı 5	Kadın	Lise	A Ortaokulu	İkili eğitim
Katılımcı 6	Kadın	Lise	A Ortaokulu	İkili eğitim
Katılımcı 7	Kadın	Ortaokul	B Ortaokulu	İkili eğitim
Katılımcı 8	Kadın	Ortaokul	C İmam-Hatip Ortaokulu	Tam gün eğitim
Katılımcı 9	Erkek	Ortaokul	A Ortaokulu	İkili eğitim
Katılımcı 10	Erkek	Lisans	D Ortaokulu	Tam gün eğitim

2.2. Veri Toplama Teknikleri ve Verilerin Analizi

Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Görüşme soruları geliştirilirken konu üzerinde uzman öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır. Uzmanlara mülakat sorularının velilerin okulların fiziksel koşullarına yönelik görüşlerini incelemek için yeterli olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Uzmanların okulun fiziksel koşullarının kapsamının geniş olduğunu belirtmesiyle sorular bu bakış açısıyla ele alınarak detaylandırılmıştır. Araştırmada geçerliliği sağlamak adına elde edilen bulgular ile ilgili katılımcı teyidine başvurulmuştur. Katılımcılar elde edilen bulguları teyit etmiştir. Ayrıca amaçlı örneklem seçilerek farklı okullardan velilerle görüşmeler yapılması geçerliliği artırmaktadır. Güvenirliliği sağlamak adına görüşmelerden elde edilen verilerin bir kısmı her iki yazar tarafından ayrı ayrı değerlendirilmiş yapılan değerlendirmelerde yazarların elde ettikleri bulguların benzer özellikler taşıması üzerine analizlere devam edilmiştir yapılmıştır. Ayrıca görüşmeler velilerin kendilerini rahat ifade edecekleri ortamlarda yapılmış, araştırmacının daha önceden öğrenci velisi ile karşılaşmamış olmasına dikkat edilmiştir. Katılımcıların çoğu görüşmenin ses kayıt cihazına kayıt edilmesine izin vermediğinden görüşmeler yazılarak kayıt altına alınmıştır. Sadece bir katılımcı ses kayıt cihazı kullanılmasına izin vermiştir. Veriler analiz edilmeden önce ses kaydı ve yazılar Word programında yazılarak metin haline getirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen ham veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler araştırma sorularından yola çıkarak oluşturulan temalara göre sunulmuştur. Araştırmada elde edilen veriler sistematik ve açık bir biçimde betimlenmiştir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler yorumlanarak birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada bireylerin görüşlerini yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Velilerin Okul Kantinlerine İlişkin Görüş ve Beklentileri

Araştırmada velilerin okulların kantinlerine yönelik görüşler ve beklentilerinin neler olduğunu saptamak amacıyla velilere okul kantini öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabiliyor mu? Kantinle ilgili problem yaşadığınız herhangi bir sorun var mı? Kantinde satılan ürünler yeterince temiz mi? Kantin nasıl olmalı? soruları yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevapların analiz edilmesiyle ortaya çıkan bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Velilerin okul kantinlerine ilişkin görüş ve beklentileri

Kantinle ilgili görüşler	Frekans
İhtiyaçlarımızı karşılıyor	Katılımcı 2, Katılımcı 3, Katılımcı 4, Katılımcı 5, Katılımcı 6, Katılımcı 9, Katılımcı 10
Okulun içinde olmalı	Katılımcı 2, Katılımcı 3, Katılımcı 4, Katılımcı 5, Katılımcı 6, Katılımcı 10
Yeterince temiz	Katılımcı 2, Katılımcı 4, Katılımcı 6, Katılımcı 9, Katılımcı 10
Yeterince temiz değil	Katılımcı 3, Katılımcı 1, Katılımcı 7, Katılımcı 8
Kantin fiziki olarak daha kullanılabilir olmalı	Katılımcı 1, Katılımcı 2, Katılımcı 7, Katılımcı 6
Ürünler pahalı	Katılımcı 1, Katılımcı 9
Ürünler kalitesiz	Katılımcı 1, Katılımcı 6
İhtiyacımızı karşılayamıyor	Katılımcı 8
Fazla kullanmıyoruz	Katılımcı 7
Besleyici şeyler olmalı	Katılımcı 2

Tablo 2’de yer alan bulgular değerlendirildiğinde araştırmaya katılan velilerin çoğu kantinin öğrencilerin ihtiyaçlarını yeterince karşıladığını ve kantinle ilgili bir problem yaşamadıklarını ifade etmiştir. Velilerin yarısı kantinin yeterince temiz olduğunu ve okulun içinde olması gerektiğini ifade etmiştir. Buna karşın velilerin 4’ünün kantinin yeterince temiz olmadığını ifade ettiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 2 “*Karşılıyor, hiçbir **problem yaşamadım**. Kantin **okulun içinde** olabilir, kışın çocuklar üşüyor ayrıca çocuklar oturarak yemeli, evet yeterince sağlıklı memnunum. Bence daha*

besleyici şeyler olmalı bir meyve, yemek bile satılabilir. Hamburgerin dışında köfte olabilir, döner ekme olabilir” diyerek kantinin ihtiyaçlarını karşıladığını, yeterince temiz olduğunu vurgulamıştır. Katılımcı özellikle kışın çocukların üşümesinden dolayı kantini okulun içinde bulunması gerektiğini ve daha besleyici gıda maddelerinin bulunması gerektiğini ifade etmiştir. Buna benzer olarak Katılımcı 4 “*Kantin çocukların temel ihtiyaçlarını karşılıyor. Kantinle ilgili **bir sorun yaşamadım**. Kantinlerin sürekli denetlendiğini biliyorum. Temizlikle ilgili bir şüphem yok. Yalnız kantinin konumu doğru yerde değil. Çocuklar soğukta, yağmurda dışarı çıkmak istemiyor. Kapalı bir mekânda **okul içinde olmalı**.” ifadesini kullanarak kantinin ihtiyaçlarını karşıladığını, temiz olduğunu fakat konum olarak doğru yerde olmadığını belirtmiştir. Katılımcı 5 “***Bir şikâyetim yok karşılayabiliyor**, bir problem yaşamadım. Bu konuda bir bilğim yok. Keşke okula daha yakın olsa, çocuklar dışarda soğukta beklemek zorunda kalıyor.*” şeklinde görüş belirterek kantinin ihtiyaçlarını karşıladığını fakat konum olarak doğru yerde olmadığını ifade etmiştir.*

Bazı veliler kantinin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamakla birlikte yeterince temiz olmadığını ifade etmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 3 “*İhtiyaçlarını fazlasıyla karşıladığını düşünüyorum. Bir problem yaşamadım. Kantinimiz **okulun dışında** olması kötü. Kışın çocuklar sıraya girmek istemiyorlar. Kantin okulun içine alınmalıdır. Çiğköfte satılıyor, dışarda ben yediyorum fakat kantinde yeterince sağlıklı olduğunu düşünmüyorum.*” şeklinde ifade kullanarak kantinin ihtiyaçlarını karşıladığını fakat yeterince temiz olmadığını belirtmiştir. Buna benzer olarak Katılımcı 8 “*Okul kantinimiz fiziki açıdan gayet güzeldir. Fakat çocuklarımızın ihtiyaçlarını yeterince ve sağlıklı bir şekilde karşılayamamaktadır. Kantinde öncelikle **sağlıklı besinler bulunmalı** ve temiz olmasına özen gösterilmelidir.*” ifadesiyle kantinin öğrencilerin ihtiyaçlarını yeterince sağlıklı bir şekilde karşılayamadığını vurgulamıştır. Bazı veliler ise kantinin yeterli olmadığını, sağlıklı ve temiz ürünler satmadığını belirtmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 1 “*Kantin **geniş, temiz ve ferah olmalı**, bu özelliklerin hiçbiri kantinimizde yok. **Her şey çok pahalı**, kalitesiz. Örneğin tostun içinde kaşarı görmek için büyüteçle bakmanız gerekir.*” şeklinde ifade kullanarak kantinin yeterli olmadığını belirtmiştir. Buna paralel olarak Katılımcı 7 “*Kantini mümkün olduğunca az kullanıyoruz. Kantinlerin yeterince sağlıklı ve temiz ürünler sattıklarını düşünmüyorum. Kantinin bakkal gibi değil de **evdeki mutfak gibi olması** gerektiğini düşünüyorum.*” şeklinde ifade kullanarak kantini fazla kullanmadıklarını, kantinin yeterince temiz olmadığını vurgulamıştır.

3.2. Velilerin Okulların Eksik Gördüğü Yönlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmada velilerin okulların eksik gördükleri yönlerine yönelik görüşlerinin neler olduğunu saptamak amacıyla velilere Okulunuzun eksik gördüğünüz yönleri var mı? Neler? Bu eksikleri tamamlamak için idare çalışmalar yapıyor mu? soruları yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevapların analiz edilmesiyle ortaya çıkan sonuçlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Velilerin okulların eksik gördüğü yönlerine ilişkin görüşleri

Eksik yönler	Katılımcılar
Spor salonu yok	Katılımcı 1, Katılımcı 2, Katılımcı 3, Katılımcı 4, Katılımcı 5, Katılımcı 6, Katılımcı 9
Bahçe yeterli değil	Katılımcı 1, Katılımcı 4, Katılımcı 5, Katılımcı 7
Konferans salonu yeterli değil	Katılımcı 2, Katılımcı 4, Katılımcı 6, Katılımcı 9
Materyal eksiklikleri var	Katılımcı 2, Katılımcı 3, Katılımcı 4, Katılımcı 7
Konferans salonu yok	Katılımcı 3, Katılımcı 6, Katılımcı 8
Soyunma odası yok	Katılımcı 4, Katılımcı 9, Katılımcı 8
Laboratuvar yok	Katılımcı 8
Kütüphane yeterli değil	Katılımcı 5
Kantinin dışarda olması	Katılımcı 6
Sınıfların kalabalık olması	Katılımcı 10
İdarenin durumu	
Eksikleri tamamlamak için çalışıyor	Katılımcı 1, Katılımcı 2, Katılımcı 3, Katılımcı 4,

fakat imkânları yeterli değil.	Katılımcı 5, Katılımcı 6, Katılımcı 7, Katılımcı 9
İdare herhangi bir çalışma yapmıyor	Katılımcı 8
İdare yeterince çalışmıyor	Katılımcı 10

Tablo 3'te yer alan bulgular değerlendirildiğinde veliler okulun eksik yönlerine ilişkin olarak okulun spor salonunun olmamasını, bahçesinin yeterli olmamasını, konferans salonunun yeterli olmamasını, eksik yönler olarak ön plana çıkarmakta, idarenin okulun eksik yönlerine ilişkin çalışmalar yaptığını fakat imkânların yetersiz olduğunu ifade etmektedir. Katılımcı 1 "*Eksik gördüğüm yanları var, örneğin fiziki olarak **bahçemiz yeterli değil. Spor salonumuz yok.** İdare eksikleri tamamlamak için çalışmalar yapıyor.*" ifadesiyle fiziki eksiklikleri ön plana çıkarmakta ve idarenin bu eksikleri tamamlamak için çalışmalar yaptığını ifade etmektedir. Buna benzer olarak Katılımcı 2 "*Materyal olarak eksikler fazla fen dersinde deney yapılacak bir yer yok, spor salonu eksik, çocuklar soğuk havada beden dersini dışarda yapma yerine salonda yapabilir. **Konferans salonu eksik** yazar falan gelince ağırlayacağımız bir yer yok. **İdare çalışıyor** fakat elindeki imkânlar yetersiz.*" ifadesini kullanarak fiziki imkânların eksikliğinin yanında okulda materyal olarak eksikliklerin olduğuna değinmiştir. Buna benzer olarak Katılımcı 3 ise "*Okulumuz eksikleri var tabi ki öncelikle bir spor salonu, **konferans salonu yok**, spor salonu olursa özellikle kışın spor faaliyetleri burada yapılabilir. Eğitim araç gereçleri eksik, sınıflarda atlaslar yok, **akıllı tahtalar var** fakat kullanılmıyor. Yani idarenin eksikleri karşılamak için bir bütçesi olduğunu düşünmüyorum. Yani öncelikle para gerekli onu sağlayacak bir kaynak gerekli. **İdare bağımsız bulmaya çalışıyor** fakat bulunduğumuz çevre pek uygun değil. Eksilerin giderilmesi için MEB'in okullara bir bütçe ayırması gerektiğini düşünüyorum.*" ifadesiyle fiziki imkânların eksikliği ve materyal eksikliğine vurgu yapmış bunun yanında bu eksikliklerin giderilmesi için okula MEB tarafından kaynak aktarılmasının gerekli olduğunu ifade etmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 4 ise "*Eksik gördüğüm yanları var. **Konferans salonumuz yeterli değil.** Spor salonumuz yok. **Soyunma odası yok.** Materyaller eksik, okul bahçesi küçük, okul yönetimi bir şeyler yapmaya çalışıyor maddi imkânsızlıklar nedeniyle onlarında eli kolu bağlı durumda.*" ifadesini kullanarak fiziki yetersizliklerin ve materyal eksikliklerinin olduğunu fakat okul yönetiminin maddi imkânsızlıklar nedeniyle bu eksiklikleri gideremediğini ifade etmiştir. Buna benzer olarak Katılımcı 7 "*Eksik yönleri var. Bahçede çocukların oyun alanları yok. Etkinlik yapabilecekleri **araç-gereçler yok**, bilgisayar ve fen laboratuvarları eksik, idare tamamlamaya çalışıyor fakat yeterli değil.*" ifadesini kullanmıştır. Katılımcı 5 ise "***Kütüphane yeterli değil**, sanatsal faaliyetler yeterli değil, spor salonu yok, **bahçemiz yeterli değil**, voleybol ve basketbol alanı yok. MEB'in katkısı olmadığı için spor salonu yapılamıyor. Bütçemiz yeterli değil. Okul yönetimi elinden geleni yapıyor.*" ifadesiyle fiziki eksikliklerle ilgili okul yönetiminin çalıştığını vurgulamıştır. Buna benzer olarak Katılımcı 6 ise "***Spor salonumuz yok**, konferans salonumuz yeterli değil, kantin dışarda onun içerde olmasını istiyoruz. Okul yönetimi çalışıyor fakat **okulun bütçesi yeterli gelmiyor.***" ifadesini kullanmıştır. Farklı okullarla ilgili değerlendirme yapıldığında sadece bir okulun fiziki şartlardan çok eğitim-öğretim yönünde eksikliklerinin vurgulandığı diğer okulların hem fiziki yönde hem de eğitim-öğretim yönünden eksikliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

3.3. Velilerin Okullardaki Sınıf Düzenine, Öğrenci Sayısına ve Kalabalık Sınıflara İlişkin Görüşleri ve Beklentileri

Araştırmada velilerin okullardaki sınıf düzenine, öğrenci sayısına ve kalabalık sınıflarına yönelik görüş ve beklentilerini saptamak amacıyla velilere "Sınıfların düzeni, sınıflarda bulunan materyaller nasıl olmalı? Sınıflardaki öğrenci sayısı ne kadar olmalı? Sizce kalabalık sınıfların ne gibi olumsuz etkileri olabilir? soruları yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevapların analiz edilmesiyle ortaya çıkan sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Velilerin okullardaki sınıf düzenine, öğrenci sayısına, kalabalık sınıflarına ilişkin görüşleri ve beklentileri

Sınıf düzeni ve materyaller	Katılımcılar
Gerekli materyaller olmalı (pano, bilgisayar, harita, kitaplık vb.)	Katılımcı 3, Katılımcı 5, Katılımcı 6, Katılımcı 7, Katılımcı 9
Sınıflar fiziki koşullar açısından yetersiz (Sıra, pano, materyali harita, atlas vb.)	Katılımcı 2, Katılımcı 4, Katılımcı 5

Akıllı tahta kullanılmalı	Katılımcı 1, Katılımcı 6, Katılımcı 8
Öğrenciler tek tek oturmalı	Katılımcı 1, Katılımcı 8
Her öğrencinin dolabı olmalı	Katılımcı 1, Katılımcı 8
Florasana ya da jeneratör olmalı	Katılımcı 2
Sınıflar branşlaşmalı	Katılımcı 10
Öğrenci sayısı	
20-25 kişi olmalı	Katılımcı 2, Katılımcı 6, Katılımcı 7, Katılımcı 8
25-30 kişi olmalı	Katılımcı 3, Katılımcı 4, Katılımcı 9
15-20 kişi olmalı	Katılımcı 1, Katılımcı 5
12 kişiyi geçmemeli	Katılımcı 10
Kalabalık sınıfların dezavantajları	
Öğrenmeyi olumsuz etkiler	Katılımcı 1, Katılımcı 2, Katılımcı 4, Katılımcı 5, Katılımcı 6, Katılımcı 7, Katılımcı 9, Katılımcı 10
Disiplin sağlamayı zorlaştırır	Katılımcı 1, Katılımcı 3, Katılımcı 7, Katılımcı 10, Katılımcı 8

Tablo 4’te yer alan bulgular değerlendirildiğinde velilerin çoğu sınıfların materyal olarak eksikliklerinin olduğunu, sınıflardaki öğrenci sayısının 20 ile 30 arasında olması gerektiğini ve kalabalık sınıfların öğrenmeyi ve disiplin sağlamayı olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 2 “*Sınıf içerisinde materyaller daha iyi olmalı. Elektrikler kesildiğinde bir **florasana veya jeneratör yok.** Sıralarımız çok eski, bence **20-25 olmalı**, bir sırada üç öğrenci oturursa yeterli eğitim olmaz az öğrenci ile daha iyi eğitim olabilir.*” şeklinde ifade kullanarak sınıf içindeki materyallerin daha iyi olmasını, öğrenci sayısının 20-25 civarında olmasını gerektiğini belirtmiş ve kalabalık sınıflarda yeterli eğitimin olmayacağını vurgulamıştır. Buna benzer olarak Katılımcı 6 “*Bir dolap kilidi bile yok onu velilerle biz toplayıp alıyoruz. Akıllı tahtalar geldi şu anda kullanılmıyor. Derslerde kullanılacak başka materyaller olabilir diye düşünüyorum. Bizim okulda **sınıflar ideal 20-25 kişi**, çevre okullara göre iyi. Çocukların dersleri öğrenmesi açısından olumsuz etkileri olabiliyor.*” şeklinde ifade kullanmıştır. Katılımcı 1 “***Sınıflar en fazla 20 kişi olmalı.** Öğrenciler tek tek oturmalı. Her öğrencinin bir dolabı olmalı, gereksiz kitaplarını oraya koyabilmeli, çocuklar hamallıktan kurtulmalı, sınıflardaki akıllı tahtalar kullanılmalı. Dersleri **öğrenme ve disiplin sağlama açısından olumsuz etkileri olabilir.***” ifadesiyle kalabalık sınıfların öğrenme ve disiplin sağlama açısından olumsuzluklar oluşturacağını vurgulayarak, öğrenci sayısının en fazla 20 kişi olması, öğrencilerin tek tek oturması ve dolaplarının olması gerektiğini belirtmiştir. Buna benzer olarak Katılımcı 8 “*Sınıflardaki öğrenci sayısı en fazla 20-25 olmalıdır. **Sıralar tek kişilik olmalı**, öğrencilere ait kilitli dolaplar olmalı, **akıllı tahta mutlaka olmalı**, dolap gibi ağır eşyalar duvara sabitlenmelidir. Kalabalık sınıfların en önemli olumsuz etkisi öğretmenin öğrenci üzerindeki etkisinin azalmasıdır.*” ifadesini kullanarak öğrencilerin tek tek oturması ve kendilerine ait dolaplarının olması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca katılımcı kalabalık sınıflarda sınıf hâkimiyetinin zayıfladığını ifade etmiştir.

Bazı katılımcılar ise materyallerin tam olarak sağlanarak sınıf mevcutlarının 30’un üzerine çıkarılmaması gerektiğini vurgulamıştır. Bu doğrultuda Katılımcı 9 “*Her dersin materyalleri bulunmalı matematik dersi ise matematik araç-gereçleri olmalı. **Öğrenci sayısı 30’u aşmamalı.** Öğrencilerin dersi anlamaları ve öğretmeni dinlemeleri açısından zorluklar oluyor.*” ifadesini kullanmıştır. Buna benzer olarak Katılımcı 4 “*Sınıflarda akıllı tahtalarımız var. **Sıralar çok kötü, eski ve karalanmış.** Hala sınıflarımızda panolarımız eksik. **Sınıf mevcudu 30’u geçmemeli.** Öğrenci sayısının fazla olması ders kalitesini düşürüyor.*” ifadesini kullanmıştır. Katılımcı 5 ise “*Sınıfta materyaller tabii ki de olmalı, **askularımız yeterli değil, kitaplık yok**, masa örtülerimiz yok, tarih atlasları eksik, fen dersleriyle ilgili iskelet resimleri eksik, materyaller yeterli değil. Derse göre öğreten ve öğrenciler materyalleri beraber çalışarak hazırlayabilirler. **15-20 arası olmalı**, çocuklar dersi iyi dinleyemez.*” ifadesiyle sınıftaki materyallerin yeterli olması gerektiğini bu materyalleri gerekirse öğretmen ve öğrencilerin beraber hazırlayabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca katılımcı sınıf mevcudunun 15-20 arasında olması gerektiğini ve kalabalık sınıfların dersi dinleme konusunda olumsuzluklar oluşturacağını ifade etmiştir. Katılımcıların

katıldıkları okullarla ilgili değerlendirme yapıldığında okullar arasında sınıf düzenine ilişkin bir farklılığın olmadığı bütün okullarda materyallerin eksik olduğu tespit edilmiştir.

3.4. Velilerin Okulların Güvenliğine İlişkin Görüş ve Beklentileri

Araştırmada velilerin okullardaki güvenliğe yönelik görüş ve beklentilerini saptamak amacıyla velilere “Okulunuz yeterince güvenli mi? Güvenliği sağlamak için neler yapılmalı? soruları yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevapların analiz edilmesiyle ortaya çıkan sonuçlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Velilerin okulların güvenliğine ilişkin görüş ve beklentileri

Sınıf düzeni ve materyaller	Katılımcılar
Güvenli değil	Katılımcı 1, Katılımcı 2, Katılımcı 3, Katılımcı 4, Katılımcı 5, Katılımcı 7, Katılımcı 9, Katılımcı 8
Güvenlik görevlisi olmalı	Katılımcı 1, Katılımcı 2, Katılımcı 4, Katılımcı 5, Katılımcı 6, Katılımcı 7, Katılımcı 9
Giriş-çıkışlar kontrol edilmeli	Katılımcı 4, Katılımcı 6, Katılımcı 7, Katılımcı 9, Katılımcı 8
Kamera sistemi olmalı	Katılımcı 1, Katılımcı 2, Katılımcı 3, Katılımcı 5
Okulumuz güvenli	Katılımcı 10

Tablo 5’te yer alan bulgular değerlendirildiğinde velilerin çoğu okullarının yeterince güvenli olmadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte velilerden sadece biri okulunun yeterince güvenli olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar okullarda güvenlik görevlisi ve kamera sistemi olmasını ve giriş-çıkışların kontrol altına alınması gerektiğini ifade etmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 2 “**Yeterince güvenli değil, kapıda duran bir bayan ne yapabilir. İki üç erkek aniden içeri girse bayan bir şey yapamaz. Güvenlik deyince ben bir erkeğin olmasını isterim. Kamera sistemi olmalı** olan biten her şey görülmeli. Bu işin eğitimini alan bir **güvenlik görevlisi olması gerekir.**” şeklinde ifade kullanarak okulun güvenli olmadığını, bayan bir görevlinin bile yeterli olmayacağını güvenlik görevlisinin erkek olması gerektiğini ve kamera sistemi bulunması gerektiğini belirtmiştir. Buna benzer olarak Katılımcı 1 “**Hayır, hiç güvenli değil. Tek güvenlik kapıda duran bayan hizmetli. Kamera sistemi ve güvenlik görevlisi olmalı.**” ve Katılımcı 5 “**Güvenli değil, çocuklarımız belli bir yaşa geldiler. Kapımızda bir güvenlik görevlisi olması gerekli. Ayrıca kamera sistemi kurulmalıdır.**” ifadelerini kullanmışlardır.

Velilerin güvenlik konusunda en çok üzerinde durduğu nokta okula giriş-çıkışların kontrol altında tutulması gerektiği olmuştur. Bu doğrultuda Katılımcı 4 “**Okul güvenli değil. Herkes elini kolunu sallayarak okulun içine girebiliyor. Güvenlik elemanı alınabilir. Giriş-çıkışlar kontrol altında tutulabilir.**” ifadesiyle okulun yeterince güvenli olmadığını ve giriş-çıkışların kontrol altına alınması gerektiğini ifade etmiştir. Buna benzer olarak Katılımcı 6 “**Kapıda güvenliğimiz yok dışardan biri girse ne kadar kontrol altına alınabilir bilmiyorum. İlk başta güvenlik görevlisi konulmalı giriş-çıkışta kontroller yapılmalı.**” şeklinde ifade kullanmıştır. Katılımcı 7 “**Güvenli değil, velilerin izin dışında içeri girmemesi gerekiyor. İçeri giren veli dışarı çıkan veli kontrol edilemiyor. Bu durum güvenlik zafiyeti oluşturuyor. Okula giren çıkan belli değil. Öncelikle bu durumun düzeltilmesi gerekli, güvenlik görevlisi ile bu durum sağlanabilir.**” şeklinde ifade kullanarak okula giriş-çıkışların öncelikle kontrol altına alınması gereken bir durum olduğunu ifade etmiştir. Katılımcı 8 ise “**Yeterince güvenli olduğunu düşünmüyorum. Özellikle giriş-çıkışlarda güvenlik görevlilerinin sorumluluklarını yerine getirmediğini düşünüyorum. Okula girmek isteyen kişilerin kimlik bilgileri mutlaka alınmalı, görevliler daha dikkatli olmalıdır.**” ifadesini kullanarak okulda güvenlik görevlisinin olduğunu fakat sorumluluklarını aksattığını ifade etmiştir. Katılımcı 3 “**Okulumuzun güvenli olduğunu düşünmüyorum. Kapıdan kimin girip kimin çıktığını takip edecek bir görevli yok. Ayrıca kamera sistemi yok. Bu sistemin kurulması 4-5 bin liralık bir rakam demek, bence bunu okulun değil MEB’in sağlaması lazım. Okulun böyle bir bütçesi olduğunu düşünmüyorum.**” diyerek okuldaki güvenlik sistemini MEB’in kurması gerektiğini okulun yeterli bütçesi olmadığını ifade etmiştir. Katılımcı 10 okulunun yeterince güvenli olduğunu belirterek şu ifadeyi kullanmıştır: “**Güvenlik konusunda herhangi bir sorunumuz yok. Kapıda güvenlik var. Okula giriş-çıkışlar kayıt altına alınıyor ve kamera sistemimiz var.**” Farklı okullarla ilgili değerlendirme yapıldığında sadece bir okulun güvenli olduğu diğer okulların yeterince güvenli olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların cinsiyetlerine ve eğitim düzeyine göre herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

3.5. Velilerin Okulların Temizliğine İlişkin Görüş ve Beklentileri

Araştırmada velilerin okulların temizliğine yönelik görüş ve beklentilerini saptamak amacıyla velilere Okul ve sınıflar yeterince temiz mi? Nasıl buluyorsunuz? Nasıl olmalı? soruları yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevapların analiz edilmesiyle ortaya çıkan sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Velilerin okulların temizliğine ilişkin görüşleri ve beklentileri

Sınıf düzeni ve materyaller	Katılımcılar
Yeterince temiz değil	Katılımcı 7, Katılımcı 9, Katılımcı 8, Katılımcı 10
İmkânlar doğrultusunda temizleniyor	Katılımcı 4, Katılımcı 5, Katılımcı 6
Temizlikle ilgili çocuklar eğitilmeli	Katılımcı 4, Katılımcı 6, Katılımcı 8
Yeterince temiz	Katılımcı 1, Katılımcı 3
Tuvaletlere daha temiz olmalı	Katılımcı 1, Katılımcı 5
Daha temiz olabilir	Katılımcı 2

Tablo 6’daki bulgular incelendiğinde velilerin yaklaşık yarısı okulların yeterince temiz olmadığını belirtirken, bir kısmı okulların imkânlar doğrultusunda temizlendiğini bir kısmı ise yeterince temiz olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca velilerin bir kısmı öğrencilerin temizlik konusunda eğitilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda Katılımcı 9 “**Yeterince temiz değil** eskiye oranla, çünkü eleman eksikliğimiz var. Veliler aidatları ödemeyince eleman alınmıyor bu yüzden temizlik yeterli olmuyor.” ifadesini kullanarak temizliğin yeterli olmadığını bunun nedeninin ise eleman eksikliği olduğunu vurgulamıştır. Buna benzer olarak Katılımcı 7 “**Temiz değil, düzenli olarak temizlenmeli.** Sabahçı öğrencilerden sonra okul temizlenmeli öğlenci öğrenciler öyle derse başlamalı.” ifadesiyle okulun temiz olmadığını ve özellikle sabahçı öğrencilerden sonra temizlik yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Bazı veliler okulların yeterince temiz olduğunu ifade etmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 5 “**Okulumuzda gerçekten temizlik var.** Tuvaletlerimiz daha modern şekilde olabilir. İmkânlar doğrultusunda temizlik sağlanıyor.” şeklinde ifade kullanarak imkânlar doğrultusunda temizliğin sağlandığını ifade etmiştir. Buna benzer olarak Katılımcı 1 “**Okul ve sınıflar yeterince temiz. Tuvaletlere biraz daha özen gösterilmeli.**” diyerek tuvaletlere daha fazla özen gösterilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcı 3 ise “**Temiz olduğunu düşünüyorum** ama dediğim gibi okulumuz eski okul olduğu için yaptığınız temizlik belli olmuyor.” ifadesiyle okulun eski olmasından dolayı yapılan temizliğin görünmediğini vurgulamıştır. Katılımcı 4 ise “**Eldeki imkânlar doğrultusunda sınıflar temizleniyor.** Fakat çocuklar okulu temiz tutma konusunda eğitimi değil. Bazı çocuklar okul eşyalarına zarar veriyor, kirletiyor üzerine düşen görevi yapmıyor. Bu durumda **çocukların eğitilmesi gerekli.**” ifadesini kullanarak okulun eldeki imkânlar doğrultusunda temizlendiğini fakat çocukların okulu yeterince temiz tutmadığını vurgulamıştır.

3.6. Velilerin Okulların Büyüklüğüne İlişkin Görüş ve Beklentileri

Araştırmada velilerin okulların büyüklüğüne yönelik görüş ve beklentilerini saptamak amacıyla velilere Okulun büyüklüğü, toplam öğrenci sayısı nasıl olmalı? soruları yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevapların analiz edilmesiyle ortaya çıkan sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Velilerin okulun büyüklüğüne ilişkin görüşleri ve beklentileri

Okul büyüklüğü	Katılımcılar
Çok kalabalık sınıfların olmadığı bir okul olmalı	Katılımcı 7, Katılımcı 10, Katılımcı 8
Okullar çok büyük olmamalı	Katılımcı 1, Katılımcı 4 , Katılımcı 5
Öğrenci sayısının az olduğu küçük okul olmalı	Katılımcı 2, Katılımcı 3
Büyük veya küçük olması fark etmez	Katılımcı 6, Katılımcı 9

Tablo 7’de yer alan bulgular değerlendirildiğinde katılımcıların çoğu okulların çok büyük olmaması gerektiğini ifade etmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 2 “**Öğrenci sayısının az olduğu öğretmenlerin öğrencileri tanıdığı bir okul olmalı.** Velilerle öğretmenler arasında daha iyi iletişim sağlanmalı, 9-3 eğitimin olduğu yirmi kişilik sınıfların olduğu küçük bir okulda öğretmenler çocukları iyi tanır ve velilerle öğretmenlerin iletişimi daha kolay sağlanabilir.” ifadesini kullanarak öğrenci sayısının

az olduğu sınıfların 20 kişilik olduğu küçük okullar olması gerektiğini belirtmiştir. Buna benzer olarak Katılımcı 5 **“Çok kalabalık okullar olmamalı, normal büyüklükte okullar olmalı, öğrenci sayısı az olmalı.”** ifadesini kullanmıştır. Katılımcılardan bazıları okulların büyük olması halinde yeterli fiziki mekânlarının bulunması gerektiğini ifade etmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 4 **“Eskiden burada bir okul vardı. Şimdi aynı bahçede iki okul var. Alan dar. Okullar çok büyük olmamalı eğer büyük olursa da yeterli alan olmalı.”** ifadesini kullanarak okulların büyük olacağına yeterli alanının olması gerektiğini ifade etmiştir. Buna benzer olarak Katılımcı 1 **“Her sınıf ortalama 20 kişiyi geçmemeli okullar devasa olmamalı, devasa olan okulların bahçesi yeterli olmalı, okullarda tiyatro salonu, spor salonu olmalı.”** ifadesini kullanmıştır.

Katılımcılardan bazıları okulun büyüklüğünün öğrencileri kapasitesine göre olması gerektiğini belirtmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 7 **“Okulun büyüklüğü öğrenci kapasitesine göre olmalı, öğrenci sayısı sınıflara göre olmalı. Çok kalabalık sınıfların olmadığı bir okul olmalı.”** ifadesini kullanmıştır. Buna benzer olarak Katılımcı 10 **“Okul büyük; fakat sınıflardaki öğrenci mevcurları çok fazla bu yüzden kalabalık. Bu kadar kalabalık okullar çok sakıncalı, bahçe bile çocuklara yeterli gelmiyor.”** ifadesini kullanarak okulun büyüklüğünün öğrenci mevcuduna göre ayarlanması gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcıların bir kısmı ise okulun büyüklüğünün çok önemli olmadığını önemli olanın eğitim kadrosunun niteliği olduğunu ifade etmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 9 **“Büyüklüğü küçüklüğü önemli değil. Eğitim önemli. Büyükte olsa küçükte olsa verilen eğitimin kalitesi fark etmez önemli olan verilen eğitimin kalitesi.”** ifadesini kullanarak okulun büyük ya da küçük olmasının önemli olmadığını önemli olanın eğitimin kalitesi olduğunu vurgulamıştır. Buna benzer olarak Katılımcı 6 **“Okulun daha küçük olması çok fazla etki yapmaz. Yeterli sınıf, idare ve öğretmen iyi olduğu zaman okulun büyüklüğü önemli değil.”** diyerek yeterli sınıfın, iyi idare ve öğretmenin olmasının yeterli olduğunu okulun büyük ya da küçük olmasının önemli olmadığını vurgulamıştır.

3.7. Velilerin Okulların Tam Gün-İkili Eğitime İlişkin Görüş ve Beklentileri

Araştırmada velilerin okulların tam gün-ikili eğitime yönelik görüş ve beklentilerini saptamak amacıyla Okulunuzun ikili eğitim yapmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? İkili eğitimde ne gibi zorluklar yaşadınız? Sizce ikili eğitim mi yoksa tam gün eğitim mi olmalı? soruları yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevapların analiz edilmesiyle ortaya çıkan sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Velilerin okulların tam gün-ikili eğitime ilişkin görüş ve beklentileri

Tam gün-ikili eğitim	Katılımcılar
Tam gün olmalı	Katılımcı 1, Katılımcı 2, Katılımcı 5, Katılımcı 6, Katılımcı 7, Katılımcı 9, Katılımcı 8
Sınıflar kalabalık olmamak şartıyla tam gün olmalı	Katılımcı 3, Katılımcı 4, Katılımcı 10
Bizim okul tam gün bu durum çok faydalı	Katılımcı 10
İkili eğitimin zorlukları	Katılımcılar
Sabahçılar çok erken kalkıyor	Katılımcı 1, Katılımcı 4, Katılımcı 5, Katılımcı 6, Katılımcı 7, Katılımcı 8
Öğlenciler çok geç çıkıyor	Katılımcı 1, Katılımcı 4, Katılımcı 5, Katılımcı 6, Katılımcı 7
Öğrenciye vakit kalmıyor	Katılımcı 2, Katılımcı 6
Sabah ilk dersler verimsiz geçiyor	Katılımcı 3, Katılımcı 9
Son derslerde çocuklar yorgun oluyor	Katılımcı 3
Yalnız başlarına eve dönemiyorlar	Katılımcı 4

Tablo 8’de yer alan bulgular değerlendirildiğinde velilerin ikili eğitime karşı oldukları, tam gün eğitim istedikleri ve ikili eğitimde birçok zorluk yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 1 **“Okulumuz ikili öğretim yapıyor. Zorlukları sabahçılar çok erken kalkıyor öğlenciler çok geç çıkıyor. Özellikle öğlenciler için çok büyük yorgunluk oluyor. Bence okullar tam gün olmalı.”** ifadesini kullanarak ikili eğitimde sabahçı çocukların çok erken kalkmak zorunda kaldığını, öğlenci çocukların akşam okuldan çok geç döndüklerini vurgulamış ve tam gün eğitim olmasını istemiştir. Buna benzer

olarak Katılımcı 6 “Aslında iyi yönde değerlendirmiyorum. Bana göre **tekli öğretim yapılmalıdır**. Böylece çocuklara daha fazla zaman kalabilir. **Sabahçılar çok erken giriyor**, öğrenciler çok geç çıkıyor. Akşam eve çok geç gelen öğrencilerin ödev yapmaya zamanı kalmıyor.” şeklinde ifade kullanmıştır. Yine bu bağlamda Katılımcı 5 “**Tam gün olmasını isterim**. Çocuk erkenden gelmek zorunda kalıyor. Saat 7’de derse gelmesi ile 9’da gelmesi farklı, **çocuğun erken kalkması sorun oluyor**. Öğretmenin bile o saatte gelmesi sağlıklı değil. Öğleden sonra 7’de çıkılıyor, hava kararıyor. Bu durum zorlu oluşturuyor.” ifadesini kullanarak öğretmenin bile erken saatte gelmesinin sağlıklı olmadığını vurgulamıştır. Katılımcı 7 ise “Sabahçı öğrenciler çok erken kalkıyor, öğlenci öğrenciler çok geç eve dönüyor. Koşturmaca ders işleniyor, bu durum öğrencilerin öğrenme yeteneklerini azaltıyor. Teneffüsler kısa olduğu için dinlenemiyor ve beslenemiyorlar. **Bence tam gün eğitim olmalı**.” ifadesiyle öğrencilerin öğrenme yeteneklerinin azaldığını ve çocukların teneffüslerde yeterince dinlenemediğini vurgulamıştır. Buna benzer olarak Katılımcı 9 “**Ben tam gün eğitim istiyorum**. Sabahın köründe çocuklar uyku sersemi ilk dersler boş geçiyor. Çocuklar dersi anlamıyor. **Tam gün olunca eğitimin daha verimli olacağını düşünüyorum**.” ifadesini kullanarak çocukların dersi anlamasını zorlaştığını, tam gün eğitimin daha verimli olacağını vurgulamıştır.

Bazı veliler tam gün eğitim olmasını istemekle beraber tam gün eğitim yapılırken sınıf mevcutlarına dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu doğrultuda Katılımcı 3 “**İkili eğitimin olumlu yanı sınıflarda öğrenci sayısının az olması**, küçük öğrencilerle büyük öğrencilerin bir arada bulunmaması, olumsuz yanı ise sabahçı öğrencilerin ilk saatlerinin verimsiz geçmesi, öğlenci öğrencilerin ise son derste yorgun olmaları ve geç çıkmaları. Sınıfların kalabalık olmaması durumunda **tam gün olması derslerin daha verimli olması açısından olumlu olacağını düşünüyorum**.” ifadesiyle sınıfların kalabalık olmaması durumunda tam gün eğitimin verimli olacağını vurgulamıştır. Buna benzer olarak Katılımcı 4 “Çocuklar sabahın erken saatlerinde derse başlıyorlar. Akşamları karanlıkta çıkıyorlar. Yalnız başlarına eve dönmüyorlar. **Tam gün eğitimi destekliyorum**. Bunun içinde alt yapı lazım. Sınıf mevcutlarının çok fazla olmamasına dikkat edilmeli.” ifadesiyle tam gün eğitim için yeterli alt yapı sağlanarak sınıfların mevcutlarının çok fazla olmamasına dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan velilerden ikisinin okulunda tam gün eğitim olduğu ve bu durumu olumlu buldukları tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Katılımcı 10 “**Bizim okulumuzda tam gün eğitim var**. Bu çok faydalı bir durum. Zaten okulun en iyi tarafı bu. **İkili eğitime karşıyım**; fakat tekli eğitim yapacağız diye elli kişilik sınıflarda eğitim yapılmaz.” diyerek okullarında tam gün eğitim olmasının faydalı olduğunu ifade etmiştir. Katılımcı 8 ise “Bizim okulumuz ikili eğitim değil, fakat çevremde ikili eğitim yapan velilerden duyduğum kadarıyla hiç memnun değilim. Özellikle **sabahçıların erken kalkması**, giriş-çıkış saatlerinin çakışması büyük sorunlara yol açabilmektedir. **Tam gün eğitim olması tercihimdir**.” ifadesiyle tam gün eğitimin olması gerektiğini belirtmiştir. Katılımcıların okullarına göre değerlendirme yapıldığında iki katılımcının okulunda tekli öğretim yapıldığı ve bu durumu yararlı buldukları tespit edilmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına göre velilerin çoğu okullarında bulunan kantini ihtiyaçlarını karşıladığını, bir problem yaşamadıklarını belirtmiştir. Velilerin yarısı okullarındaki kantinlerin yeterince temiz olmadığını ifade etmiştir. Bazı veliler ise ürünlerin pahalı ve kalitesiz olduğunu belirtmiştir. Velilerin okullardaki kantinlere yönelik okulun içinde olmalı, oturacak yer olmalı, geniş, ferah ve temiz olmalı, besleyici şeyler olmalı şeklinde beklentileri olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara Bell & Swinburn, (2004), Drummond, (2008), Drummond, & Sheppard, (2011)’ın yaptıkları araştırmada okul kantinlerinin okulun ayrılmaz bir parçası olduğu, bununla birlikte öğrencilerin sağlıklı beslenme ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlemeleri gerektiği tespit edilmesi benzerlik göstermektedir. Yine bu sonuçlara benzer olarak Çalikoğlu (2012) yaptığı araştırmada okul kantinlerindeki yiyeceklerin sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırmaya yönelik olmadığı sonucuna ulaşırken, Akınay (2006) yaptığı araştırmada veliler çocuklarının kantinden yiyecek/içecek tükettiklerini fakat kantinde satılan ürünlerin sağlıklı olmadığını, fiyatlarını uygun olmadığını, ambalajsız satılan (poğaça ve simit gibi) ürünler öğrencilere, uygun şartlarda sunulmadığını tespit etmiştir. Araştırmamızda ve yapılan araştırmalarda ulaşılan sonuçlar okullardaki kantinlere ilişkin olarak birçok düzenlemenin yapılması gerektiğini göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre velilerin okullarında birçok eksik gördüğü tespit edilmiştir. Veliler en fazla okullarda spor salonlarının olmaması, bahçenin yeterli olmaması, konferans salonunun yeterli olmaması, soyunma odalarının olmaması ve materyal eksikliklerinin olması gibi eksiklikleri vurgulamıştır. Veliler okul yönetiminin eksikleri tamamlamak için çalıştığını fakat imkânların yeterli olmadığını ifade etmiştir. Bu sonuçlara MacAulay, (1990),; Johnson, (1990), Edwards, (1991), Lackney,

(1994;1999), Walker et al (1995) Earthman, (2000), Lyons, (2001), Schneider, (2002), Picus et al. (2005), Higgins et al. (2005), Uline & Tschannen-Moran, (2008), Roberts, (2009), Lippman, (2010), Neilson & Zimmerman, (2011), Hopland, (2012; 2013)'ın yaptıkları araştırmalarda okulların fiziksel koşullarının yeterli olmamasının öğrencilerin başarılarında, motivasyonlarında, davranış ve tutumlarında olumsuz yönde etkili olduğunun tespit edilmesi benzerlik göstermektedir. Yine bu bağlamda Özdemir ve Akkaya (2013) yaptığı araştırmada öğretmen ve öğrenciler okulun daha iyi fiziki koşullara sahip olması, teknolojinin daha fazla kullanılmasını, spor salonu gibi sosyal aktivitelere müsait yerlerin olması gerektiğine ulaşması benzerlik göstermektedir. Bu sonuçlar okulların fizik olarak eksikliklerinin olduğunu bu eksikliklerin giderilmesinin eğitim-öğretimin etkili bir şekilde gerçekleşmesi için önemli olduğunu göstermektedir. Okulların öğrenci mevcuduna uygun bir bahçeye, konferans salonuna, soyunma odalarına ve yeterli materyallere sahip olması gerekmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre veliler sınıflarında yeterli materyallerin olmasını, akıllı tahtaların kullanılmasını, her öğrencinin dolabı olmasını, öğrencilerin tek oturması gerektiğini belirtmiştir. Veliler sınıflarında sıraların eski, panoların, askıların ve kitaplığın eksik olduğunu ifade etmiştir. Veliler çoğu sınıfların öğrenci sayısının 30'u geçmemesi gerektiğini 20 ile 30 kişi arasında olması gerektiğini belirtmiştir. Veliler kalabalık sınıfların öğrenciyi olumsuz etkilediğini, disiplin sağlamanın zorlaştığını, dersin kalitesinin düştüğünü vurgulamıştır. Bu sonuçlara Barker & Gump, (1964), Glass et al. (1982), Bourke, (1986), Achilles, (1992), Miner, (1992), Ehrenberg et al. (2001), Schneider, (2002)'ın yaptıkları araştırmalarda okul ve sınıf büyüklüğünün öğrenci başarısı, tutum ve davranışları üzerinde etkisinin olduğunu öğrencilerin kalabalık sınıf ortamlarında öğrenmelerinin güçleştiği, disiplin sorunlarının arttığı, öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarına dikkat etme durumunun azaldığı tespit edilmesi benzerlik göstermektedir. Yine bu doğrultuda Mamak (2012) tarafından yapılan araştırmada okulların yarısından fazlasında spor salonlarının olmamasının, sınıfların kalabalık olmasının ve spor araç-gereçlerinin yetersiz olması nedeniyle spor faaliyetlerinin amaçlarına ulaşamadığının tespit edilmesi benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte Helvacı ve Aydoğan (2011) yaptığı araştırmada etkili okullarda eğitim öğretimin bir bütün halinde yürütülerek, sosyal-kültürel-sportif alanlarda başarıyla olunması sonucuna ulaşılması araştırmamızın sonuçlarına benzerlik göstermektedir. Bu sonuçlar okullardaki fiziki yetersizliklerin sınıf ortamına yansıdığını, sınıfların kalabalık ve yeterli materyallere sahip olmadığını göstermektedir. Araştırmalar sınıfların fiziksel koşullarının iyileştirilmesinin eğitim-öğretimde istenilen amaçlara daha kolay ulaşılacağını göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre velilerin çoğu okullarının güvenli olmadığını sadece bir velinin okulunun güvenli olduğunu belirttiği tespit edilmiştir. Veliler okullarda giriş-çıkışların kontrol edilmesini, güvenlik görevlisi bulunmasını, kamera sistemi olmasını okulun güvenliğinin sağlanması açısından gerekli görmektedir. Bu sonuçlara Prothrow-Stith & Quaday, (1995), Harris, (1995), Baker, (1996), Kimweli & Anderman (1997), Gronna & Chin-Chance, (1999), Bowen, & Bowen, (1999), Milam et al. (2010), Wright, (2014), Duszka. (2015)'ın araştırmalarında elde edilen güvenli okul ortamının öğrencilerin öğrenmelerini ve davranışlarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmesi benzerlik göstermektedir. Yine bu doğrultuda Şahan'ın (2011) yaptığı araştırmada veliler okulun güvenli bir yer olması için gereken tedbirleri alınmasını, okul-çevre arasında etkili bir iletişim kurulmasını beklemesi benzerlik göstermektedir. Buna benzer olarak Çalikoğlu'nun (2012) yaptığı araştırmada okul güvenliğinin, okuldaki bireylerin sağlık, temizlik, beslenme sorunları, psikolojik ve toplumsal güvenlikleri ve okulların fiziksel ortam ve fiziksel çevrelerindeki güvenlik ile doğrudan ilişkili olduğunun tespit edilmesi araştırmamızın sonuçları ile paralellik göstermektedir. Son dönemde ülkemizde yaşanan gelişmeler ve araştırmalar göstermektedir ki okullar yeterince güvenli değildir. Yeterince güvenli olmayan bir ortamda eğitim-öğretim faaliyetleri istenilen bir şekilde gerçekleşemeyecektir. Araştırma sonuçlarına göre veliler çoğu okullarının yeterince temiz olmadığını, imkânlar doğrultusunda temizlendiğini belirtmiştir. Bununla birlikte okullarının temiz olduğunu düşünen velilerde bulunmaktadır. Veliler özellikle bu konuda öğrencilerin eğitilmesi ve temizliğe daha fazla özen gösterilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu sonuçlara benzer olarak Bakioğlu ve Bahçeli (2010) araştırmada okul binasının çocuğu temizliğe yönelten biçimde düzenlenmesi ve hijyenik olması sonucuna ulaşmıştır. Okulların temiz olması okulu kullanan öğrencilere bağlı olduğu gibi yeterince temizlik görevlisinin bulunmaması okulların istenilen düzeyde temiz olamamasına neden olmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre veliler okul büyüklüğüne ilişkin olarak sınıfların kalabalık olmadığı, öğrenci sayısının az olduğu, orta büyüklükte okulların olması gerektiğini belirtmiştir. Veliler okullardaki eğitimin tam gün olmasını fakat sınıflarının kalabalık olmaması gerektiğini vurgulamıştır. Veliler ikili eğitimin sabahçıların çok erken kalkması, öğlencilerin çok geç çıkması, sabah ilk derslerin verimsiz olması,

öğrencileri dinlenmesine vakit kalmaması, öğrencilerin yalnız başına eve dönememesi gibi birçok zorluğu olduğunu belirtmiştir. Bu sonuçlara Öğülmüş ve Özdemir (1995), Paliç ve Keleş (2011), Yaman (2006), Esen (2009), Barker & Gump, (1964), Glass et al. (1982), Bourke, (1986), Achilles, (1992), Miner, (1992) Ehrenberg et al. (2001), Schneider, (2002)'in yaptıkları araştırmalarda elde edilen araştırmalarda okul ve sınıf büyüklüğünün öğrenci başarısı, tutum ve davranışları üzerinde etkisinin olduğunu öğrencilerin kalabalık sınıf ortamlarında öğrenmelerinin güçleştiği, disiplin sorunlarının arttığı, öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarına dikkat etme durumunun azaldığı tespit edilmesi benzerlik göstermektedir. Yine bu doğrultuda Öğülmüş ve Özdemir (1995) yaptığı araştırmada okul büyüklüğünün öğrencilerin deneyimlerini ve gelişimlerini etkileyen bir faktör olduğu, küçük okuldaki öğrencilerin daha fazla ders dışı etkinliğe katıldığı, davranış alanlarında elde ettiği doyumun daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Paliç ve Keleş (2011) ise yaptığı araştırmada etkili sınıf yönetimi için sınıf mevcutlarının azaltılması gerektiğini ve kalabalık sınıflarda sınıf hâkimiyetini sağlamanın zorlaştığını ifade etmiştir. Yaman (2006) yaptığı araştırmada öğrenci sayısının fazlalığının öğrencilerin teneffüslerde dinlenme ve dolaşma imkânlarını sınırladığı, spor, müzik gibi etkinliklerden yeterince yararlanmalarını engellediği tespit ederken, Esen (2009) ise yaptığı araştırmada öğrenci sayısının fazla olmasının eğitim-öğretimin verimliliğini doğrudan etkilediğini, fiziki yapı ve donanım yetersizliklerinin ortaya çıkmasına neden olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuçlar okulların çok büyük ve kalabalık olmasının fiziksel yetersizlikleri ortaya çıkardığı gibi eğitim-öğretim faaliyetlerini de olumsuz etkilediğini göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunmaktadır: Milli Eğitim Bakanlığı okulların fiziki koşullarını gözden geçirerek, okul kantinlerinden öğrencilerin ihtiyaçlarını uygun bir şekilde karşılamasını sağlamalıdır. Okulların öğrenci mevcuduna uygun bir bahçeye, konferans salonuna, soyunma odalarına ve yeterli materyallere sahip olması sağlanmalıdır. Sınıflardaki materyallerin eksiksiz bir şekilde olmasına ve sınıf mevcutlarının az olmasına dikkat edilmelidir. Okulların güvenli bir öğrenme ortamı olması için okullara kamera sistemleri yerleştirilmeli, giriş ve çıkışlar kontrol altına alınmalı, okullarda güvenlik görevlisi bulundurulmalıdır. Okullarda öğrencilere temizlik konusunda gerekli eğitim verilmekle birlikte okullarda yeterli sayıda temizlik görevlisi bulundurulmalıdır. Okullar çok büyük bir şekilde dizayn edilmemeli ve öğrenci sayısının okulun fiziksel özellikleriyle uyumlu olmasına dikkat edilmelidir. Araştırmanın sınırlılığı birkaç farklı okulda sınırlı sayıda veli ile yapılmasıdır. Araştırmacıların farklı yöntemler kullanarak buna benzer araştırmalar yapması ülkemizde bu alanda yapılan çalışmaların zenginleşmesine olanak sağlayacaktır.

5. KAYNAKÇA

- Akınay, A. C. (2006). *Okul kantin uygulamaları hakkında anne baba görüşleri*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Achilles, C.M. (1992). The effect of school size on student achievement and the interaction of small classes and school size on student achievement. Unpublished manuscript, Department of Educational Administration, University of North Carolina-Greensboro, Greensboro, North Carolina.
- Barker, R., & Gump, P.V. (1964). *Big school, small school*. Palo Alto, CA: Stanford University Press.
- Baker, A (1996). Major disciplinary violations in a junior high school: An exploratory study. *Research in Middle Level Educational Quarterly*, 19(3) 1-20.
- Bourke, S. (1986). How smaller is better: Some relationships between class size, teaching practices, and student achievement. *American Educational Research Journal*, 23, 558-571.
- Bell, A.C & Swinburn B.A. (2004). What are the key food groups to target for preventing obesity and improving nutrition in schools? *Eur J Clin Nutr.* 58: 258–63.
- Bowen, N. K., & Bowen, G. L. (1999). Effects of crime and violence in neighborhoods and schools on the school behavior and performance of adolescents. *Journal of Adolescent Research*, 14(3), 319-342.
- Baştepe, İ. (2009). Etkili okulun eğitim-öğretim süreci ve ortamı boyutlarının nitelikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. C.8 S.29.
- Bakioğlu, A., & Bahçeci, M. (2010). Velilerin okul imajına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı: 31, 25 – 55.
- Çalıköğlü, A. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri: Çanakkale il merkezi örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Duszka, C. (2015) The Effects of School Safety on School Performance. *International Journal of Education and Social Science* www.ijessnet.com Vol. 2 No. 8
- Drummond, C., & Sheppard, L. (2011). Examining primary and secondary school canteens and their place within the school system: a South Australian study. *Health education research*, 26(4), 739-749.
- Drummond C. (2008). The complexities of attracting and retaining volunteers in school canteens, and their impact on healthy food provision. *Aust J Volunteering*. 13: 39–47.
- Eroğul, N. (2010). *İlköğretim okullarında okul güvenliği (Edirne ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi. Edirne.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayıncılık.
- Esen, E. (2009). *Öğrenci mevcudu 1000 ve üzeri olan resmi ilköğretim okullarında yaşanan yönetim sorunları*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Edwards, M. (1991). Building conditions, parental involvement and student achievement in the D.C. Public School System. Masters Thesis in Public Policy. Public Policy Program of Georgetown University, Washington D.C.
- Earthman, G. I., & Lemasters. L.K. (2009). Teacher attitudes about classroom conditions. *Journal of Educational Administration*, 47 (3):323–335.
- Earthman, G. I. (2000). The impact of school building conditions, student achievement, and behavior. In *The Appraisal of Investments in Educational Facilities*. Paris: OECD - Organisation for Economic Co-operation and Development.
- Ehrenberg, R. G., Brewer, D. J., Gamoran, A., & Willms, J. D. (2001). Class size and student achievement. *Psychological science in the public interest*, 2(1), 1-30.
- Glass, G.V., Cahen, L.S., Smith, M.L. & Filby, N.N. (1982). *School class size: Research and policy*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Gronna, S. S., & Chin-Chance, S. A. (1999). Effects of school safety and school characteristics on grade 8 achievement: A multilevel analysis. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association: Montreal, Quebec, Canada.
- Harris, J. M. (1995). Relationship between violent experiences and academic performance in public schools. Unpublished doctoral dissertation, Illinois State University.
- Helvacı, M. A., & Aydoğan, İ. (2011). Etkili okul ve etkili okul müdürüne ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4/2, 41-60.
- Hopland, A. O. (2013). School Facilities and Student Achievement in Industrial Countries: Evidence from the TIMSS. *International Education Studies*, 6(3), 162-171.
- Hopland, A. O. (2012). School building conditions and student achievement: Norwegian evidence. Working Paper No. 2/2012, Department of Economics, Norwegian University of Science and Technology.

- Higgins, S., Hall, E., Wall, K., Woolner, P., & McCaughey, C. (2005). The impact of school environments: A literature review. London: Design Council.
- Johnson, S.M. (1990). Teachers, power and school change. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Kimweli, D. M. S., & Anderman, E. M. (1997, March). Violence and substance abuse in schools: Adolescents' fears and school violence. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, Chicago.
- Lackney, J. A. (1999). Assessing school facilities for learning/assessing the impact of the physical environment on the educational process: Integrating theoretical issues with practical concerns. Starkville, MS: Mississippi State University, Educational Design Institute. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 441 330).
- Lackney, J. A. (1994). Educational Facilities: The Impact and Role of the Physical Environment of the School on Teaching, Learning and Educational Outcomes. Center for Architecture and Urban Planning Research, University of Wisconsin-Milwaukee, PO Box 413, Milwaukee, WI 53201.
- Lezotte, L. W. (1991). Correlates of effective schools: The first and second generation. *Okemos, MI: Effective Schools Products, Ltd.*
- Lowe, J. (1990). The interface between educational facilities and learning climate in three elementary schools. Texas A&M University, College Station, TX.
- Lyons, J. B. (2001). Do school facilities really impact a child's education. *CEFPI Brief Issue Trak*, 1-6.
- Mamak, H. (2012). İlköğretim okullarında beden eğitimi ve spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyini etkileyen faktörler. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 109-115.
- Maxwell, L. (2000). A safe and welcoming school: What students, teachers and parents think. *Journal of Architectural and Planning Research*, 17 (4):271-282.
- MacAulay, D. J. (1990). Classroom environment: A literature review. *Educational Psychology*, 10(3), 239-253.
- Miner, B. (1992). Students learn best in small schools: Tennessee study follows 6,500 children for 4 years. *Rethinking Schools*, 6: 2, 15.
- Milam, A. J., Furr-Holden, C. D. M., & Leaf, P. J. (2010). Perceived school and neighborhood safety, neighborhood violence and academic achievement in urban school children. *The Urban Review*, 42(5), 458-467.
- Neilson, C., & Zimmerman, S. (2011). The Effect of School Construction on Test Scores, School Enrollment, and Home Prices. *IZA DP 6106*,
- Öğülmüş, S., & Özdemir, S. (1995). Sınıf ve okul büyüklüğünün öğrenciler üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 261-273.
- Özkan, M., & Arslantaş, H. İ. (2013). Etkili öğretmen özellikleri üzerine sıralama yöntemiyle bir ölçekleme çalışması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 311-330.
- Özdemir, S., & Akkaya, E. (2013). Genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 295-322.
- Paliç, G., & Keleş, E. (2011). Sınıf yönetimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 199-220.
- Picus, Lawrence O., Scott F. Marion, Naomi Calvo, and William J. Glenn. (2005) Understanding the relationship between student achievement and the quality of educational facilities: Evidence from Wyoming. *Peabody Journal of Education*, 80 (3):71-95.
- Prothrow-Stith, D., & Quaday, S. (1995). Hidden causalities: The relationship between Effects of School Safety on Achievement violence and learning (ISBN 0-937846-38-4). Washington, DC: National Health and Education Consortium and National Consortium for African American Children.
- Roberts, Lance W. 2009. Measuring school facility conditions: an illustration of the importance of purpose. *Journal of Educational Administration*, 47 (3):368-380.
- Savage, T. V. (1999). Teaching self-control through management and discipline. Boston: Allyn and Bacon.
- Stewart, S. C. & Evans, W. H. (1997). Setting the stage for success: Assessing the instructional environment. *Preventing School Failure*, 41(2), 53-56.
- Schneider, M. (2002). Do School Facilities Affect Academic Outcomes? Washington D. C. National Clearinghouse for Educational Facilities Retrieved. August 8, 2003.
- Schneider, M. (2003). Linking school facility conditions to teacher satisfaction and success. Washington, DC: National Clearinghouse for Educational Facilities.
- Şahan, M. A. (2011). İlköğretim okullarında öğrencisi olan velilerin yönetici ve öğretmenlerden beklentileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli
- Uline, C., & Tschannen-Moran, M. (2008). The walls speak: The interplay of quality facilities, school climate, and student achievement. *Journal of Educational Administration*, 46(1), 55-73.
- Ünal, S., & Ada, S. (2004). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.

- Walker, H. M., Colvin, G., & Ramsey, E. (1995). *Antisocial behavior in school: Strategies and best practices*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole Publishing Company.
- Wright, T. 2014. "Too Scared to Learn: Teaching Young Children Who Have Experienced Trauma." *Research in Review. Young Children* 69 (5): 88–93.
- Yaman, E. (2006) Eğitim sorunlarından bir boyut: büyük sınıflar ve sınıf yönetimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 261– 274.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.